

PASTORAL MLADIH NA PRAGU TREĆEG TISUĆLJEĆA

PRIOPĆENJE

KOLOKVIJ O PASTORALU MLADIH

Samobor, Kuća susreta "Tabor", 27. i 28. studenog 1998.

Svjesna da je pastoral mladih jedan od prioritetnijih zadataka naše Crkve, Hrvatska biskupska konferencija odlučila je, na svom zasjedanju od 16. do 18. lipnja 1998. da se radi organiziranijeg i kvalitetnijeg pristupa u radu s mladima održi poseban kolokvij koji bi trebao biti analitičke i smjerodavne naravi. Pod vodstvom msgr. Ante Ivasa, biskupa šibenskog i predsjednika Vijeća za laike HBK, okupili su se sredinom rujna biskupijski povjerenici za pastoral mladih i drugi stručnjaci da rasprave o pripremi spomenutog kolokvija. U organizacijski odbor ušli su: mr. Anton Peranić, koordinator, vlč. Marijan Gradinšćak, fra Ivica Jagodić i dr. Ivica Pažin, te predstavnici Nacionalnog katehetskog ureda HBK kao suorganizatora: dr. Milan Šimunović, predstojnik, dr. Rudi Paloš, gđica Ivanka Osmak i gosp. Josip Rukelj.

27. studenoga u Samoboru se okupilo stotinjak sudionika, tj. predstavnika župnika, župnih vikara, vjeroučitelja u srednjim školama, profesora pastoral mladih na našim ckrvenim učilištima, članova Vijeća HBK za laike, katehizaciju i obitelj, te mladih iz svih naših biskupija, kojih je bila trećina. Skup je otvorio msgr. Ante Ivas, a u rad Kolokvija uveo je mr. Anton Peranić predloživši da ovaj skup istakne konkretne zadatke naše Crkve u radu s mladima u demokratskom društvu i novim okolnostima. Na Kolokvij u je bilo šest priopćenja: dr. Rudi Paloš, *Pastoral mladih u nas devedesetih godina*, mr. s. Valentina Mandarić, *Profil mladih danas*, fra Ivica Jagodić, *Udruga i postojeći modeli rada s mladima*, prof. Mirjana Vučica i vlč. Marijan Gradinšćak, *Mladi i odgoj u vjeri u školi i župnoj zajednici*, te mr. Jozo Čikeš, *Problematika mladih u studentskim domovima*. Na Kolokvij u se radilo i u čet skupina na teme: *Mladi - obitelj*, *Mladi u liturgiji*, *Mladi i slobodno vrijeme*, *Mladi - novi religiozni pokreti-sekte*, *Udruživanja mladih* te *Mladi i mediji*. Sljedećeg dana održan je "Okrugli stol" na temu: *Perspektive rada s mladima u vrijeme slobode i demokracije - u svjetlu poruka Ivana Pavla II.* Pod vodstvom dr. Milana Šimunovića sudjelovalo je

deset sudionika različitih službi i profila. Euharistijska slavija predvodio je msgr. Ivas. U prvom dijelu Kolokvija sudjelovao je i vojni ordinarij msgr. Juraj Jezerinac. Skup su telegrafski pozdravili Franjo kardinal Kuharić, nadbiskup zagrebački msgr. Josip Bozanić i nadbiskup zadarski u miru msgr. Marijan Oblak.

Prema mišljenju većine prisutnih, skup je bio izuzetno plodan, što se pokazalo i u živim raspravama u kojima je sudjelovala većina sudionika. Za uspjeh Kolokvija treba zahvaliti i domaćinu, voditelju Kuće susreta "Tabor" dr. Zvezdanu Liniću, koji je sa svojim suradnicima učinio sve da se sudionici ugodno osjećaju. Sva predavanja i bitni dijelovi rasprave uskoro će biti tiskani u posebnom izdanju katehetskog časopisa "Kateheza". Za katoličku i širu javnost ovdje izdajamo samo neke značajnije dijelove.

1. Činjenica je da Crkva još uvijek nije iskoristila neke mogućnosti koje joj se za rad s mladima pružaju u slobodi i demokraciji. Tomu su razlog velikim dijelom i ratne strahote s kojima smo se u proteklom razdoblju suočili, ali i nesnalaženje u izradi i ostvarenju adekvatnijih modela za rad s mladima. Ipak treba istaći trud Crkve da se mladima posveti dužna pažnja, počev od župne, preko biskupijske pa do nacionalne razine, o čemu svjedoče i neka više ili manje brojna okupljanja mladih. Kroz to vrijeme nicale su pojedine udruge i pokreti, bilo izrazito namijenjeni mladima bilo oni već postojeći s naglaskom na mladima.

2. Ulaskom vjeronauka u škole otvorile su se velike mogućnosti za pomoć mladima u njihovu cjelovitijem odrastanju, osobito u vjeri. Bez obzira na određena nesnalaženja, pa i nezadovoljstva, činjenica je da Crkva ima priliku obuhvatiti velik broj mladih i stvarati novi mentalitet u okviru školskog sustava. Međutim, do određenih zastoja dolazi i zbog činjenice da nema dovoljne suradnje na razini obitelj-župa-škola. Zato je potrebno stvarati tzv. animacijske grupe unutar župnih zajednica u koje bi se uključili predstavnici roditelja, župe i katoličkih prosvjetnih djelatnika kao podrška vjeroučiteljima i mladima. Pritom je od

iznimnog značenja uključivanje mladih u župnu katehezu.

3. Na učestale primjedbe da je mladih manje u crkvama naglašeno je da treba voditi računa o više čimbenika, među kojima na prvom mjestu o profiliranju novog pristupa religioznosti, crkvenosti i životu mladih uopće, te pritom znati čitati i njihova neizrečena pitanja. U pristupu mladima ipak je od najveće važnosti ljubav, povjerenje i nalaženje vremena za njih, za njihova pitanja, i posebno za duhovno vodstvo te odgoj za sakramentalni život. Posebno je važno stvaranje živih župnih zajednica u kojima će mladi imati mogućnost da se izraze i angažiraju u svim njezinim aktivnostima vodeći računa o činjenici da mladi traže "novi govor vjere" koji se najviše očituje u znaku zajedništva i prihvaćanju u kršćanskim zajednicama. Kao poticaj za veće sudjelovanje mladih na nedjeljnim i blagdanskim misama, koje ne mogu biti samo za mlade, ali ponekad mogu biti s većim naglaskom na mlade, te i u vidu sabiranja još većeg bogatstva prilagođenijeg glazbenog izražavanja mladih i ostalih na euharistijskim slavljinama, predloženo je da Hrvatski institut za liturgijski pastoral (Zadar) okupi liturgijske animatore radi izrade posebne pjesmarice.

4. Osobiti je naglasak stavljen na potrebu prihvaćanja mladih kao subjekata u životu crkvene zajednice te animiranja da postanu evangelizatori i animatori pojedinih skupina na razini župne i biskupijske zajednice. Tema o odgoju animatora sve više je u središtu zanimanja, tim više što su tradicionalni pastoralni stavovi i načini rada zapali u krizu. Formiranje pojedinih skupina, od liturgijskih, katehetskih, karitativnih pa dalje, zahtijeva prisutnost osposobljenih animatora. Zato je formacija animatora, među koje spadaju i mladi, posebno važna pa se u tom smislu predlaže osnivanje posebnih škola za animatore.

5. Sve više se osjeća potreba za udruživanjem mladih na razini župne zajednice, biskupije ili u nekim specijalnim nadžupskim grupama. Istaknuta je velika važnost pojedinih udruga za rast mladih u vjeri i njihov angažman u Crkvi. U radu s mladima, a posebno u okviru spomenutih udruga, važno je razvijati protok eklezijalnosti, odnosno svijest da su u srcu Crkve, odnosno da su i oni Crkva. Taj osjećaj treba posebno poticati i s obzirom na različitost rada i oblika u zajednicama, udrugama i skupinama promičući pritom, prema riječima Ivana Pavla II. u Solinu, "zdravi pluralizam raznih oblika udruživanja, odbacujući isključivosti, kako bi se stvorio prostor za karizme, koje Duh Sveti ne prestaje dijeliti u Crkvi radi izgradnje Božjeg kraljevstva i dobra čovječanstva". Rad u duhu eklezijalnosti dovest će

mlade i njihove roditelje do "oltarske zajednice", tj. do središta izvora i vrhunca Crkve. Jedan od temeljnih ciljeva udruge jest i odgoj mladih za aktivno sudjelovanje u životu njihovih župnih zajednica. Da bi udruge mladih, bez obzira tko im je pokretač i voditelj i gdje, tj. pri župi ili samostanskim zajednicama, djelovale na korist mladih i cijele kršćanske zajednice, potrebna je veća koordinacija u njihovu radu i upoznavanje šire katoličke javnosti sa specifičnostima njihove duhovnosti i djelovanja. U tom smislu predloženo je da Vijeće za laike HBK poradi na osnivanju "krovne organizacije" odnosno saveza pojedinih udruga.

6. Uza sve to što su mladi skloniji spontanosti i osjetljivi na određivanje okvira i modela u kojima uglavnom nisu sudjelovali, ipak je došla do izražaja potreba za izradom više modela, a to znači i za boljom organiziranošću ne samo u pojedinim udrugama, već prvenstveno u župnim zajednicama. U tom smislu istaknuta je nužnost otvaranja ili izgradnje novih prostora za mlade u okviru pojedinih župa, samostana i na razini gradova, kako za duhovna tako i za kulturna i sportsko-rekreativna okupljanja. Nužna pretpostavka za to je i promjena mentaliteta nekih pastoralnih djelatnika. Uzevši u obzir sve naglašeniju zauzetost svećenika brojnim župnim obvezama, a sada i vjeronaukom u školi, očito je da se neki pomaci neće dogoditi ako se ne uključi širi krug suradnika, počev od samih mladih, u vodstvo, planiranje i ostvarivanje određenih zadataka. Uza svu važnost gajenja duha volonterstva suvremeni način rada pretpostavlja i zapošljavanje školovanijih mladih kršćana u navedenim i drugim crkvenim poslovima.

7. Pored pozitivnih nastojanja i ostvarenja u našoj Crkvi što se tiče mladih koji su postali ovisnici, osobito o drogi, naglašena je nužnost odgovornijeg suočavanja s tim gorućim problemom naše mladeži, kojemu svjedoči i alarmantan sve veći broj mladih koji propadaju ili umiru. Osim osnivanja terapijskih zajednica važno je preventivno djelovati na stvaranju ljudskog i kršćanskog ozračja u našim obiteljima i župnim zajednicama. Izgleda da se u našoj javnosti još uvijek o fenomenu droge ne govori dovoljno otvoreno. U tom smislu neshvatljivo je da se znade na razini gradova za one koji raspačavaju drogu, a da odgovorni to ponekad navrijeme ne sprečavaju. Zato se apelira na odgovorne državne institucije da tome posvete maksimalnu pažnju.

8. Istaknuta je potreba motiviranja mladih, koji su često skloni subjektivizmu i naglašenijem osobnom ostvarenju, za sebedarje, tj. za preuzimanje uloga u Crkvi i društvu, jer, je uz ostalo

zabrinjavajuća činjenica i njihova apolitičnost odnosno pomanjkanje svijesti o potrebi preuzimanja određenih uloga, a time i mogućnosti da se s kršćanskim nadahnućem djeluje na preobrazbu društva.

9. Nenadomjestiva je uloga medija u pravom formiranju mladih. U tom smislu od posebne su važnosti kako tiskovni tako i elektronski mediji. Međutim, moraju se dogoditi neki pomaci osobito što se tiče uključivanja mladih u kreiranje programa za mlade, uz dužno razumijevanje njihovih afiniteta, pa i glazbenih, ukoliko se ne protive kršćanskim osjećajima. U tom smislu, umjesto da svaka grupa piše svoj list, istaknuta je potreba za tiskanjem jednoga dobrog lista za mlade na nacionalnoj razini. Tiskovni ured Hrvatske biskupske konferencije izrazio je spremnost da svim važnijim programima u svezi s pastoralom mladih omogući otvaranje web-stranice na Internetu.

10. Bez obzira na zabrinjavajuće tonove koji su se mogli čuti na temelju nekih istraživanja, kao npr. da je vjera kod dijela mladih skoro na posljednjem mjestu ili da završavaju na distanci od Crkve, osobito poslije krizme, a o čemu moramo ozbiljno razmisliti, ipak je prevladao realizam i optimizam odnosno uvjerenje da su mladi otvoreni pravim kršćanskim vrijednostima. Pritom je nužan kvalitativan zaokret u našem pristupu mladima s pravom "slikom" o Bogu i čovjeku, uz uvjet da svi djelujemo povezanije i udruženije, od čega se mogu očekivati bolji rezultati, pa čak i u vrlo složenoj situaciji. Ne smiju se zatvarati oči pred duhovnom i materijalnom krizom u našem društvu, raslojavanjem na bogate i siromašne, pred nezaposlenošću i pomanjkanjem životne perspektive, odnosno pred svim nedaćama koje se prelamaju preko mladih i zbog čega oni padaju u malodušje i razočaranje, pa čak i u odnosu na Crkvu, koja bi, prema njihovu mišljenju, trebala za njih nešto više učiniti. Crkva ima snagu Evanđelja i zauzetost brojnih kršćana dobre volje, štoviše onih - kako svećenika tako i vjernika laika i samih mladih - koji imaju proročke vizije i smjele prijedloge za nove stilove rada i života. To bi mogao biti odgovor na sve agresivnije utjecaje nekih sekti kao i na određenu privlačnost novih religioznih pokreta.

11. U prilog optimizmu i povećanoj odgovornosti naše Crkve ide i činjenica da su naši biskupi posljednjih godina u svojim biskupijama imenovali posebne povjerenike ili kapelane za mlade i studente. Ipak je primijećeno da još nismo dovolj-

no svjesni važnosti prisutnosti više studentskih kapelana u studentskim centrima odnosno domovima. Upravo duhovna asistencija toj populaciji od presudne je važnosti jer oni su već sada, a osobito će biti sutra, glavni akteri u hrvatskom društvu. Povjerenicima za mlade i studente treba omogućiti da se bolje organiziraju, i u okviru posebnih centara za mlade na razini župa, biskupija i Hrvatske biskupske konferencije, u suradnji s biskupijskim katehetskim uredima, centrima za obitelj i dr. U tom smislu predloženo je da se u 1999. godini održi zborovanje većeg broja mladih iz svih naših biskupija na kojem bi se razmotrili primjereniji modeli rada s mladima i djelovanja mladih. Zato je potrebno da se bolje organizira odbor biskupijskih povjerenika za mlade i u što skorije vrijeme razmisli o osnivanju posebnog centra za pastoral mladih na nacionalnoj razini.

12. Ovaj skup, istaknuto je, ima jedinstveno značenje za našu Crkvu i zbog činjenice da su se okupili predstavnici iz svih naših nad/biskupija, kako svećenici, vjeroučitelji i roditelji tako i mladi (srednjoškolci i studenti te radnička mladež, od kojih dio i iz udruga mladih). Svi su imali prilike da u otvorenom razgovoru, a na momente i u sučeljavanju, naglase temeljna polazišta pastoralna u odnosu na mlade, ne prebacujući pritom odgovornost jednih na druge, osobito ne na svećenike, kakav se dojam mogao steći na početku skupa. Budućnost pastoralna je u zajedničkom promišljanju i planiranju mladih i odraslih, klera i laika, točnije cijele Crkve u nas. Veliko ohrabrenje sudionicima bila je prisutnost i aktivno sudjelovanje, u ime Hrvatske biskupske konferencije, biskupa šibenskog msgr. Ante Ivasa, predsjednika vijeća za laike HBK, koji je s izrazitom jednostavnošću, velikim pastoralnim iskustvom, ali i autoritetom koji ulijeva povjerenje i podršku, bio prisutnima riječit oslonac i jamstvo da će se izneseno na ovom kolokviju pokušati odgovorno ostvariti.

Zagreb, 29. studenoga 1998.

U ime Nacionalnog katehetskog ureda
Hrvatske biskupske konferencije
msgr. dr. Milan Šimunović, v.r.
predstojnik

U ime Odbora biskupijskih povjerenika
za pastoral mladih:
mr. Anton Peranić, v.r.
koordinatorski